

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/167492,Upamietnienie-Slawomira-Bugajskiego-zalozyciela-slaskiej-Solidarnosci-Walczacej.html>
27.04.2024, 00:19

Upamiętnienie Sławomira Bugajskiego, założyciela śląskiej Solidarności Walczącej

W 2022 r. upływa czterdzieści lat od powstania Solidarności Walczącej. 5 lipca 2022 r. na cmentarzu w Katowicach, przy ul. Sienkiewicza delegacja IPN oraz przedstawiciele Solidarności Walczącej złożyli kwiaty na grobie Sławomira Bugajskiego, założyciela śląskiej SW. W upamiętnieniu wzięli udział: Barbara Kowalczyk, żona Sławomira Bugajskiego, działaczka śląskiej Solidarności Walczącej oraz Ryszard Mozgol, naczelnik Oddziałowego

Biura Edukacji Narodowej IPN w Katowicach.

Solidarność Walcząca powstała we Wrocławiu w 1982 roku i w krótkim czasie swoją działalnością objęła większość regionów Polski. Dążyła do obalenia komunizmu i pełnej niepodległości Polaków oraz innych narodów po wschodniej stronie żelaznej kurtyny. Jej działacze zwalczali komunistyczną propagandę oraz przywracali do społecznego obiegu prawdziwe informacje historyczne nadając audycje radiowe, drukując w podziemiu książki i prasę, a także organizując demonstracje i akcje protestacyjne. Liderem Solidarności Walczącej był Kornel Morawiecki, działacz niepodległościowy, w 2015 r. marszałek senior Sejmu, ojciec premiera Mateusza Morawieckiego. Solidarność Walcząca posiadała własne służby kontrwywiadu dbającego o bezpieczeństwo pracy antykomunistycznego podziemia. Wspierała cele NSZZ „Solidarność”, ale nie korzystała z zasobów związku ani przeznaczonej dla niego pomocy zagranicznej. Organizacja nawiązywała do tradycji Armii Krajowej, miała podobną przysięgę i własny sztandar. Jej hasło brzmiało „Wolni i Solidarni”, a logo przedstawiało litery „S” i „W” ułożone w znak kotwicy – symbol nadziei i wierności tradycji Polski Walczącej. Wstępujący do Solidarności Walczącej składali przysięgę: „Wobec Boga i Ojczyzny przysięgam walczyć o wolną i niepodległą Rzeczpospolitą Solidarną, poświęcać swe siły, czas – a jeśli zajdzie potrzeba – swe życie dla zbudowania takiej Polski. Przysięgam walczyć o solidarność między ludźmi i narodami. Przysięgam rozwijać idee naszego Ruchu, nie zdradzić go i sumiennie spełniać powierzone mi w nim zadania” (<https://sw.ipn.gov.pl/>).

Sławomir Bugajski urodził się 15 listopada 1941 r. w Będzinie, zmarł 6 marca 2003 r. w Katowicach. Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydz. Matematyczno-Fizyczno-Chemiczny (1965), w 1970 doktorat, w 2002 habilitacja.

1965-1982 pracownik naukowo-dydaktyczny w Zakładzie Fizyki Teoretycznej Instytutu Fizyki Uniwersytetu Śl. (do 1968 Filia UJ). 1960-1980 w PZPR, sekretarz POP w Filii UJ w Katowicach (do 1968).

Po 13 grudnia 1981 r. współtwórca Konspiracyjnego Komitetu Oporu UŚl zreszającego pracowników naukowych Wydz. Matematyki, Fizyki i Chemii; pomysłodawca, autor (ps. Gen. Gruba, Albin S.) i redaktor naczelny podziemnego „Biuletynu KKO Uniwersytetu Śląskiego”; 13 V 1982 po demonstracji przed rektorem zatrzymany, 15 maja 1982 internowany w Ośr. Odosobnienia w Zabrze-Zaborzu, zwolniony 24 czerwca 1982; zwolniony z pracy, do 1986 objęty zakazem zatrudnienia w szkołach wyższych, 1983-1986 rzemieślnik. W październiku 1982 założyciel Solidarności Walczącej Oddział Katowice, zaprzysiężony, do 1985 przewodniczący; październik 1982 – 1991 pomysłodawca i redaktor naczelny pisma „Wolni i Solidarni”, jeden z głównych autorów (ps. Alfred B. Gruba); 1983-1985 pomysłodawca i redaktor naczelny pisma SW „Podziemny Informator Katowicki”, od 1988 autor (ps. Norbert Liszka, Jan Wysocki). 2 IX 1983 skazany przez kolegium ds. wykroczeń w Katowicach na grzywnę za udział 31 sierpnia 1983 w akcji bojkotu środków masowego transportu; w październiku 1985 pobity podczas akcji liczenia frekwencji w wyborach do Sejmu PRL; kilkanaście razy zatrzymywany na 48 godz.

1986-1989 pracownik naukowo-dydaktyczny Politechniki Krakowskiej, 1990-2003 UŚI.

Autor wielu publikacji z dziedziny fizyki teoretycznej w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych.

Odnaczony pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2007), Krzyżem Wolności i Solidarności (2015).

1987-1990 rozpracowywany przez Wydz. III/WSiA WUSW w Katowicach w ramach SOR krypt. „Ośmiornica”.

Encyklopedia Solidarności

**SOLIDARNOŚĆ
WALCZĄCA**

Solidarność Walcząca
(mat. pras).

Sławomir Bugajski,
założyciel śląskiej
Solidarności Walczącej.

Solidarność Walcząca na Śląsku

Założycielem Solidarności Walczącej na Górnym Śląsku był Sławomir Bugajski, który we wrześniu 1982 r. skontaktował się ze Zbigniewem Oziewiczem z Wrocławia, a następnie poprzez niego nawiązał kontakt z Kornelem Morawieckim. Od początku współpracowała z nim Barbara Kowalczyk (nigdy nie została formalnie członkiem SW), z którą razem pracował w Instytucie Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

W październiku 1982 r. powstało pismo „Wolni i Solidarni”, w którego pierwszym numerze ogłoszono powstanie SW na Śląsku. Założycielem, redaktorem i jednym z głównych autorów był Sławomir Bugajski, który kierował pismem do 1989 r. Pisał pod pseudonimami „Janek Wysocki”, „Norbert Liszka”, „Alfred B. Gruba”. W redakcji była również B. Kowalczyk (gromadziła i redagowała teksty), potem dołączył Edward Sołtys (autor tekstów) oraz Włodzimierz Lesisz (zajmował się drukiem). Druk odbywał się u siostry B. Kowalczyk. Początkowo drukowano w setkach, potem w tysiącach egzemplarzy. W latach 1983-1985 ukazywało się również pismo „Podziemny Informator Katowicki”. Ze względu na informacyjny charakter pisma praca przy nim wymagała większego zaangażowania, dlatego też redakcja (pokrywająca się z redakcją „WiS-a”) zrezygnowała pod koniec 1985 r.

z jego wydawania, angażując się nadal w redagowanie „WiS-a” będącego pismem typowo programowym.

Struktury SW pokrywały się częściowo ze strukturami opozycji uniwersyteckiej i od razu weszły w środowiska robotnicze, poprzez kontakty nawiązane przez Bugajskiego w czasie internowania. Środowisko S. Bugajskiego było rozpracowywane w ramach spraw operacyjnych, pod względem aktywności w środowiskach akademickich nie było kojarzone przez SB z SW. W 1985 r. doszło do wpadki W. Lesisza i E. Sołtysa, jednak bezpieka nie zdała sobie sprawy z ich pozycji w strukturach SW.

Działalność SW można podzielić na 2 etapy 1982 – 1985, kiedy głównymi osobami byli: S. Bugajski, B. Kowalczyk, Lesław Frączek, Jan Wojnar, Tadeusz Bełz oraz 1985 – 1990, kiedy przewodniczącą katowickiego oddziału SW została Jadwiga Chmielowska (w okresie po zatrzymaniu Kornela Morawieckiego przewodnicząca KW SW). W tym okresie do ww. dołączyli: Tadeusz Drzazgowski z Gliwic, Marek Żelazny z Katowic, Lech Osiak oraz Marek Bartosiak z Jastrzębia.

Szczególnie istotnym wydarzeniem było zaprzysiężenie Marka Żelaznego, dzięki któremu SW otworzyła się na środowiska młodzieżowe, zarówno studenckie, jak również szkół średnich, m.in. Młodzieżowy Ruch Oporu „Niepodlegli” (po wejściu w struktury SW - MRO SW, szefem którego był Jerzy Gorzelik). Z czasem po powrocie z zagranicy Morawieckiego M. Żelazny wszedł w skład Komitetu Wykonawczego SW.

Prawdziwym przełomem był okres sierpniowych strajków w 1988 r., po których powstały struktury w Jastrzębiu, Raciborzu, Sosnowcu i innych miastach województwa katowickiego.

W 1989 r. SW w Katowicach brała udział w ogólnopolskiej akcji dotyczącej bojkotu wyborów oraz cykl demonstracji pod hasłem: „Jaruzelski musi odejść”.

Działalność SW na Górnym Śląsku jest słabo rozpoznana, tak samo jak mało znanym jest fakt, że trójka działaczy z tegoż oddziału SW: J. Chmielowska, L. Frączek oraz T. Drzazgowski ukrywała się od początku stanu wojennego aż do 1990 r.

Monika Kobyłańska

Więcej o Solidarności Walczącej:

- początki Solidarności Walczącej <https://bit.ly/3aU9xHe>
- najnowszy dodatek prasowy <https://bit.ly/3NKn7v1>
- portal tematyczny <https://sw.ipn.gov.pl>